

**PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

Pasvalio rajono savivaldybės tarybai

Pasvalio rajono savivaldybės Merui

IŠVADA

**DĖL PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS
SUTEIKTI 450 TŪKST. EUR GARANTIJĄ DĖL UAB „PASVALIO VANDENYS“
PRISIIMAMO ĮSIPAREIGOJIMO PAGAL PASKOLOS SUTARTĮ**

2024 m. sausio 8 d. Nr. AI-1

TURINYS

IŽANGA.....	3
VERTINIMO APIMTIS IR METODAI	4
VERTINIMO REZULTATAI.....	5
I. Savivaldybės garantijų limitas.....	5
II. Garantijos suteikimo pagrįstumas	5
III. Bendrovės finansiniai rodikliai.....	6
VADOVYBĖS ATSAKOMYBĖ	7
AUDITORIAUS ATSAKOMYBĖ.....	7
IŠVADA.....	7

IŽANGA

Savivaldybės, laikydamosi Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu patvirtintų skolos limitų, Vyriausybės nustatyta tvarka gali teikti garantijas dėl Savivaldybės valdomų įmonių prisiimamų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitų įsipareigojamųjų dokumentų sutartis¹.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme numatyta išimtinė Savivaldybės tarybos kompetencija – sprendimų dėl savivaldybės prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo), kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis ir garantijų teikimo už savivaldybės valdomų įmonių prisiimamus įsipareigojimus pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) ir kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis priėmimas, laikantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme numatytų ir Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytų limitų ir gavus savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvadą².

Savivaldybių skolos ir garantijų limitai nustatyti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme³.

Savivaldybių skolos, skolinimosi ir garantijų limitų taikymo tvarką reglamentuoja Vyriausybės patvirtintos Savivaldybių skolinimosi taisyklės⁴.

Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba), vykdydama jai pavestas funkcijas, rengia ir Savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) ir kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis, garantijų suteikimo kreditoriams už Savivaldybės valdomų įmonių prisiimamus įsipareigojimus pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) ir kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis⁵.

Vykdydama Vietos savivaldos įstatymo ir Tarnybos nuostatų⁶ reikalavimus bei atsižvelgdama į Savivaldybės mero⁷ raštą, Tarnyba įvertino Savivaldybės galimybę suteikti garantiją dėl UAB „Pasvalio vandenys“ imamos ilgalaikės paskolos investicijų projektams.

Su išvada galima susipažinti Savivaldybės interneto svetainėje www.pasvalys.lt

¹ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su visais pakeitimais) 4 str. 7 d.

² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 1994-07-07 Nr. I-533 (su visais pakeitimais), 15 str. 2 d. 21 p.

³ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su visais pakeitimais) 4 str. 6 ir 7 d.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁵ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 67 str. 1 d. 3 p.

⁶ Pasvalio rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos nuostatų, patvirtintų Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2022-02-23 sprendimu Nr. T1-44, 12.3 p.

⁷ Pasvalio rajono savivaldybės mero 2024-01-02 raštas Nr. ARB-8 „Dėl išvados pateikimo“.

VERTINIMO APIMTIS IR METODAI

Vertinami subjektai – Savivaldybės administracija, juridinio asmens kodas – 188753657, adresas – Vytauto Didžiojo a. 1, Pasvalys; UAB „Pasvalio vandenys“ (toliau – Bendrovė), juridinio asmens kodas – 169236961, adresas – Panevėžio g. 21, Pasvalys.

Vertinimo tikslas – išanalizuoti Savivaldybės galimybę suteikti 450,0 tūkst. Eur garantiją dėl Bendrovės imamos ilgalaikės paskolos investicijų projektams; išanalizuoti Bendrovės 2021–2022 metų finansinius rodiklius ir įvertinti finansines galimybes bei galimas rizikas grąžinant paskolą; įvertinti paskolos ėmimo pagrįstumą.

Vertinamas laikotarpis – 2023 metai. Bendrovės finansiniai rodikliai vertinami už 2021–2022 metus, o Bendrovės sudarytos su vykdomu projektu susijusios rangos, paskolų ir kitos sutartys bei su jomis susiję dokumentai – nuo jų sudarymo pradžios.

Vertinimo kriterijai. Garantijos suteikimo teisėtumas ir pagrįstumas vertinamas analizuojant atitiktį teisės aktams,

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymui⁸;
- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymui⁹;
- Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniam įstatymui¹⁰;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoms Savivaldybių skolinimosi taisyklėms¹¹;

Vertinimo metodai. Siekiant vertinimo tikslams gauti reikalingus įrodymus, atlikta:

- Savivaldybės ataskaitų rengimo skolinių įsipareigojimų srityje vidaus kontrolės tyrimas;
- Suteiktų garantijų ir jų grąžinimo ūkinių operacijų bei likučių tikrinimas;
- Savivaldybės suteiktų garantijų pokyčių analizė;
- Savivaldybės įsiskolinimų pokyčių analizė;
- Savivaldybės garantijų limitų skaičiavimas;
- Bendrovės finansinių duomenų ir rodiklių analizė;
- Bendrovės sudarytų rangos ir kitų sutarčių bei su jomis susijusių dokumentų tikrinimas ir analizė.

Vertinimas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad analizuotose ataskaitose ir pateiktuose dokumentuose nėra reikšmingų iškraipymų ir neatitikimų, o Savivaldybė suteikia garantiją laikydamasi teisės aktų reikalavimų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl to, kad netikrinome visų (100 proc.) Bendrovės ir Savivaldybės administracijos bei kitų su suteiktomis garantijomis susijusių įmonių ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Vertinimo įrodymai gauti taikant dokumentų tikrinimo, skaičiavimo ir analitinės procedūras. Šis vertinimas neapima rangovų ir prekių pardavėjų parinkimo procedūrų.

⁸ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).

⁹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁰ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su visais pakeitimais).

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

VERTINIMO REZULTATAI

I. Savivaldybės garantijų limitas

Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu nustatyti garantijų limitai – savivaldybės priimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės valdomų įmonių priimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus negali viršyti 10 procentų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nurodytų tiems metams prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir paskutinių pasibaigusių metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus iš gyventojų pajamų mokesčio gautas pajamas ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos.

Savivaldybės garantijų limitas 2024 m. – 2 810,0 tūkst. Eur (28 100,4 tūkst. Eur. x 10 proc.). Savivaldybės suteiktų garantijų¹² panaudotas likutis 2024 m. sausio 1 d. – 1 022,4 tūkst. Eur.

Savivaldybės garantijų limitas leidžia Savivaldybei suteikti 450,0 tūkst. Eur garantiją.

II. Garantijos suteikimo pagrindumas

UAB „Pasvalio vandenys“ įregistruota Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 1996 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr.116, akcinio kapitalo pagrindu pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą veikianti įmonė. Bendrovės pagrindinė veikla – vandens rinkimas, valymas ir paskirstymas, nuotekų ir atliekų šalinimas, sanitarinių sąlygų užtikrinimas ir panaši veikla. Įstatuose numatyta, kad Bendrovė gali organizuoti arba vykdyti ir kitą ūkinę veiklą, neprieštaraujančią Lietuvos Respublikos įstatymams.

Bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kurios steigėjas ir vienintelis akcininkas yra Savivaldybė, atstovaujama Savivaldybės tarybos. Bendrovė įsteigta neribotam laikui ir įregistruota Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre.

Bendrovės turtas yra atskirtas nuo jos akcininko turto. Įstatinio kapitalo dydis – 3 107 640 Eur, kuris padalintas į 107 308 paprastųjų vardinių akcijų, kurių vienos nominali vertė yra 28,96 Eur. Įstatinis kapitalas 2022 ir 2023 metais nekito.

Bendrovė 2017 metais pasirašė sutartį ir pradėjo vykdyti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir renovavimas Pasvalio rajone“ kuris bus užbaigtas iki 2024 m. liepos 31 d.

Bendrovės planuojama paimti ilgalaikę banko paskola bus naudojama galutiniam atsiskaitymui su rangovais užbaigiant projektą¹³.

¹² Pasvalio rajono savivaldybės tarybos suteiktos garantijos:

- 2017 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. T1-145 suteikta 1170,2 tūkst. Eur garantija paskolai UAB „Pasvalio vandenys“;
- 2019 m. spalio 23 d. sprendimu Nr. T1-206 suteikta 127,0 tūkst. Eur garantija paskolai UAB „Pasvalio vandenys“;
- 2021 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. T1-118 suteikta 140,0 tūkst. Eur garantija lizingui UAB „Pasvalio autobusų parkas“;

Bendrovė yra Savivaldybės įsteigta ir valdoma įmonė, todėl Savivaldybė gali suteikti garantiją dėl jos prisiimtų įsipareigojimų pagal paskolos sutartį.

III. Bendrovės finansiniai rodikliai

Civilinio kodekso 6.90 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad garantija laikomas vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui – kreditoriui, jeigu asmuo – skolininkas prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai, ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis (skolininkui tapus nemokiam ir kitais atvejais). Garanto atsakomybė yra **subsidiari**.

Bendrovės 2021–2022 metų veiklos finansiniai rodikliai (Eur)

Rodikliai	2022 m.	2021 m.	Pokytis
Grynasis pelnas	-284 386	12 303	-296 689
Turtas	13 541 737	13 589 960	-48 223
Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai, iš jų:	2 535 423	1 717 681	817 742
po vienerių metų grąžintinos skolos	1 077 267	1 070 908	6 359
per vienerius metus grąžintinos skolos	1 458 156	646 773	811 383
Per vienerius metus gautinos sumos	196 447	221 249	-24 802
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	78 403	156 066	-77 663
Santykinis įsiskolinimo rodiklis¹⁴	0,18	0,12	0,06

Šaltinis. Tarnybos atlikta analizė pagal audituotą Bendrovės 2021 ir 2022 metų finansinę atskaitomybę.

Bendrovės veikla 2021 metais buvo pelninga, o 2022 metais patyrė 284 tūkst. Eur nuostolį, tai rodo, kad Bendrovės veikla susiduria su finansiniais sunkumais, kuriuos nulemia Bendrovės aktyvi plėtra ir naujų investicinių projektų įgyvendinimas. Bendrovė pritraukė investicijų: 2021 m. – 125,5 tūkst. Eur, 2022 m. – 9,8 tūkst. Eur, 2023 m. – 933,9 tūkst. Eur. Bendrovės įsipareigojimai per tą patį laikotarpį padidėjo beveik 50 proc., o gautinos per vienerius metus sumos sumažėjo 11 proc. Bendrovės santykinis įsiskolinimo rodiklis leidžia spręsti, kad Bendrovės trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo galimybės, prastėja. Per 2022 metus šis rodiklis padidėjo 0,06 Eur, t. y. 2021 metais Bendrovės vienam turto eurui teko 0,12 Eur skolų, o 2022 metais – 0,18 Eur.

Atkreipiamo dėmesį, kad prastėjantys Bendrovės finansiniai rodikliai ir santykinis įsiskolinimo rodiklis rodo didėjančią Bendrovės veiklos finansinę riziką. Šiuo metu Bendrovė yra moki ir pajėgi įvykdyti prisiimtus finansinius įsipareigojimus, tačiau ateityje gali iškilti sunkumų.

• 2022 m. rugpjūčio 31 d. sprendimu Nr. T1-161 suteikta 95,0 tūkst. Eur garantija UAB „Pasvalio vandenys“.

¹³ UAB „Pasvalio vandenys“ 2024-01-05 raštas Nr. S-3 „Dėl garantijos suteikimo“, Kontrolės ir audito tarnyboje užregistruotas 2024-01-05 Nr. KG-5.

¹⁴ Santykinis įsiskolinimo rodiklis skaičiuojamas palyginant įmonės skolas (įsipareigojimus) su įmonės turtu, jis parodo, kiek vienam turto eurui tenka skolų.

VADOVYBĖS ATSAKOMYBĖ

Savivaldybės administracija ir Bendrovės vadovybė yra atsakingos už pateiktų dokumentų ir duomenų tikrumą bei teisingumą. Atliekant vertinimą buvo vadovaujasi nuostata, kad pateikti dokumentai ir duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus.

Savivaldybės administracija yra atsakinga už Savivaldybės vardu prisiimtų skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų apskaitą, paskolų panaudojimo kontrolę bei atsiskaitymą laiku teisės aktų nustatyta tvarka.

Bendrovės vadovybė atsako už paskolos, už kurią Savivaldybė teikia garantiją, panaudojimą nurodytiems tikslams, už atsiskaitymą laiku su prekių ir paslaugų tiekėjais, kredito įstaigomis bei informacijos teikimą.

AUDITORIAUS ATSAKOMYBĖ

Mūsų tikslas yra, atlikus vertinimą, gauti pakankamą užtikrinimą ir pateikti išvadą Savivaldybės tarybai, kurioje išreiškiama nuomonė dėl Savivaldybės galimybės suteikti garantiją dėl Bendrovės ilgalaikės paskolos ėmimo.

Vertinimas atliktas taip, kad gautume pakankamą užtikrinimą, jog Savivaldybė, suteikdama garantiją dėl Bendrovės ilgalaikės paskolos ėmimo, nepažeis teisės aktais nustatytų garantijų limitų ir Bendrovės finansinės galimybės leis grąžinti paskolą.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Pasvalio rajono savivaldybės interneto svetainėje adresu: <https://www.pasvalys.lt/data/public/uploads/2022/07/auditoriaus-atsakomybe.pdf>. Šis apibūdinimas yra sudedamoji išvados dalis.

IŠVADA

Pasvalio rajono savivaldybės garantijų limitas leidžia Savivaldybei suteikti 450,0 tūkst. Eur garantiją dėl UAB „Pasvalio vandenys“ imamos ilgalaikės paskolos investicijų projektui finansuoti.

Savivaldybės kontrolierė

Rima Juodokienė